

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschiienen] 1866

Caput VIII. Quid de Litteris, Leonis IX nomine inscriptis, iudicioque, quod
de hisce Eckhartus tulit, sit censendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

LECTOR
C B

CAPUT VIII.

Quid de Litteris, Leonis IX nomine inscriptis, iudicioque, quod de hisce Eckhartus tulit, sit censendum.

Leo IX in litteris anni 1052, diutissime de Dionysii corpore durasse, litem.

Plerasque quidem, quas contra Leonis IX de corporis S. Dionysii apud Ratisponenses manifestatione litteras Mabillonius adducit, difficultates seu objectiones Georgius Eckhartus suis ad hasce, quæ cap. proxime prægresso recensuit, responsis sat apte dissolvit; verum an futurum sit, ut id, quod ad difficultatem, a litterarum illarum verbis, quibus lis de Dionysii corpore diutissime ventilata asseritur, repelam, respondet, univrsis satis arrideat, perspectum haud habeo.

B Sane, quæ affert, Germanos inter et Gallos de S. Dionysii reliquiarum possessione fuisse certatum, luculentissime probant; verum nihil omnino, quod, certamen illud seu litem diutissime, ut in Leonis litteris asseritur, durasse, monstret, in medium adducit. Rationem quidem etiam silentii, quo a scriptoribus omnibus controversia illa, utul maxime diuturna præteritur, adiungit, dicendo, temporum illorum scriptores adeo steriles et siccos esse, ut plura notatu dignissima et majoris utique momenti indiciæ prætermiserint. Verum quid si saltem ostendatur, facile factum esse posse, ut re etiam ipsa diutissime controversia eadem durarit? Enimvero sic quisque, locum hanc, utul ab omnibus silentio præteritam, haud modico etiam temporis spatio habuisse, propensius in animum induxerit. Nonnulla itaque, quæ litem illam seu controversiam, quam diu saltem durasse, conjiendi ansam Annalista Saxo num. 83 huc transcriptis verbis præbet, facile potuisse diutissime etiam durare, sudare sint nata, hic modo responso, quod Eckhartus affert, adiungamus.

utpote quæ jam inde ab anno circiter 1049, tunc multo citius,

102 Necessè non esse, ut corporis, quod Dionysii esse, Inscriptiones adjunctæ indicabant, inventionem, Ratisponæ a Reginwardo abbate factam, anno 1052 innectamus, perspicuum est ex iis, quæ in hac Appendice num. 2 et 3 disserui. Quid si ergo inventionem illam, non ipso anno 1052, quo Leo IX supra memoratas litteras dedisse perhibetur, sed jam inde ab anno 1049, quo Reginwardus Ratisponensem S. Emmerami abbatiam moderari incepit, aut saltem sub anni 1050 initium contigisse dicamus? Enimvero, cum Emmeramenses monachi, statim atque præfatum corpus in ecclesia sua fuisset inventum, penes se esse sacras S. Dionysii exuvias, quaquaversum, ut supra vidimus, publicarint, facileque, re ad Gallos delata, hi mox contra Ratisponenses de sacro illo thesauro contendisse seu disceptasse queant, ita forsitan haud difficulter poterit intelligi, qui, litem de sacrosanctis Dionysii ossibus diutissime Gallos inter et Ratisponenses fuisse ventilatam, Leo IX, veritate salva, dicere potuerit in litteris, anno 1052, ad mensem Octobrem jam protractum, concessis atque ad Henricum, Francorum regem, missis. Res cuique, qui, quæ jam dixi, expenderit, evadet, ni fallor, perspicua. Quod si tamen trium circiter dumtaxat, quod ita inter corporis Ratisponensis, quod Dionysii

esse, inscriptiones adjunctæ indicabant, inventionem anno circiter 1049 factam seu inceptam inde de Dionysii corpore contestationem, dictasque Leonis litteras intercesserit, annorum spatium sufficere fortassis haud videatur, ut in hisce, contestationem illam seu litem diutissime fuisse ventilatam, Leo IX, veritate salva, dicere in litteris, anno 1052 datis, potuerit, alia adhuc, qua, qui hic Pontifex id fecisse, lisque adeo illa diu etiam ante annum inchoata esse queat, intelligas, via sat apta, ut apparet, atque expedita suppetit.

103 Aperit hanc supra laudatus, qui, quam cap. i compendio partim exhibui, pelitam per Reginwardum abbatem de Dionysio in Germaniam translato lucubrationem conscripsit, sacerdos Germanus anonymus in sua ad hunc abbatem epistola, una cum lucubratione illa, ut supra docui, a Joanne Baptista, Emmeramensi abbate, anno 1750 in lucem emissa. Sacerdotis quidem illius Germani auctoritas in iis, a quibus procul is vicis remotus, flocci admodum aut nihili etiam est pendenda, uti ea, quæ cap. proxime cit. adduci, satis superque ostendunt; verum, etsi id ita sit, facere tamen non possum, quin ei in iis, quæ sese vel vidisse vel audivisse affirmat, fidem adhibeam. Et vero, vel in iis saltem scriptori isti credendum, vel dictam, quæ ei una cum scripta ad Reginwardum abbatem epistola attribuitur, lucubrationem pro puro a pulo figmento, seculo demum tertio decimo aucto adhuc serius ad fidem assertæ Dionysii et Gallia in Germaniam translationi faciendam excogitato, esse habendam, nemo non statuet, qui, qua ratione scriptorum antiquorum dicta assertaque estimanda sint, habuerit compertum; cum autem, eandem lucubrationem epistolamque, quam apud laudatum Emmeramensem abbatem in capite præfert, supposititias seu commentitias indubie esse, haud facile quisquam, ut mihi equidem apparet, probaturus invicte sit, rationis æquitas exigere videtur, ut sacerdoti isti Germano anonymo in iis, quæ sese vel vidisse vel audivisse ait, fidem adiungamus. Quid plura?

104 Is scriptor, qui, quemadmodum supra docui, inter annum 1049 et annum 1064 præfatam suam lucubrationem huicque apud Emmeramensem abbatem Joannem Baptistam præfatam epistolam litteris mandavit, narrat in hac, qui, dum apud San-dionysianos Franciæ monachos hospitaretur, haud raro cum hisce de Dionysii et Gallia in Germaniam translatione fuerit locutus, ac qui semel, dum id faceret, factum sit, ut Remorum abbas (verosimillime S. Remigii) casu supervenerit, isque, continuato de Dionysii translatione sermone, nonnulla etiam de hac adduxerit in medium. Ac primo quidem, ut ait, dicit, e patrum traditione, Dionysii corpus Ratisponæ in S. Emmerami monasterio contineri, maxime sibi ac civitatis ejusdem incolis notum esse, hincque tribus vicibus diversis Ratisponam, ut inde illud, dolo astute surreptum, reducere in Galliam posset, peregrini sub habitu sese contulisse; deinde vero, postquam adhuc, sese, re infecta, redire inde vicibus singulis fuisse compulsus, adiunxit, mox etiam, ut laudatus scriptor Germanus anonymus ait, idem abbas, aliis nonnullis, quæ huc non spectant, præmissis, narravit, qui, cum tertia jam vice Ratisponam dictum in finem ivisset, ac ad S. Emmerami monasterium, nondum ibi, quod inscriptiones adjunctæ Dionysii esse indicabant,

uti e presbyteri Germani anonymi

de Remensis abbatis Arnolfique

A dicabant, corpore invento, sese contulisset, in monasterii præpositum, nomine Arnolfum, incidit, ac qui hic tum, nonnullis primum ultro citroque de civitate Ratisponensi et de S. Emmeramo collatis verbis, monasterio suo inter innumeros aliorum Sanctorum cineres teneri etiam sancti Dionysii corpus, idque sese e Patrum traditione habere compertum, affirmavit.

Emmeramensis præpositi colloquium, ut ut appareat, 105 Arnolfus, monasterii S. Emmerami præpositus, de quo hic sermo, alius verosimillime non est, quam qui, ut supra vidimus, haud ita dudum post annum 1030 duobus libris S. Emmerami miracula fuit complexus; cum autem e dictis jam memoratum, in quo Dionysiani corporis possessionem monasterio suo e Patrum traditione asseruit, colloquium, Ratisponæ nondum, quod inscriptiones adjunctæ Dionysii esse indicabant, corpore invento, acciderit, consecrarium est, ut ante seculum circiter XI medium seu, corpore illo ibidem nondum invento, apud Ratisponenses obtinuerit de S. Dionysii corpore ad Emmeramenses translato traditio. Verum quid si illud Arnolphi præpositi cum Remensi abbate colloquium dicatur fictitium? Seculo circiter XI medio, ante quod idem colloquium, si locum umquam habuit, evenisse debet, solum et unum Remis S. Remigii monasterium a moderatore, abbatis appellatione distincto, gubernabatur, cum autem, uti jam dicta produunt, hic Remensis abbas et præfatum, Ratisponæ nondum, quod dixi, corpore invento, colloquium jam abbas habuerit, et sese illud habuisse, presbytero Germano anonymo supra laudato tum primum, cum idem corpus ibidem inventum jam fuisset, narrait, nec id ulli, nisi abbati Herimaro, qui, quemadmodum Gallix Christianæ Auctæ scriptores tom. IX col. 228 et seq. docent, ab anno circiter 1048 usque ad annum 1071 Remensi S. Remigii abbatiæ præfuit, quadrare posse videatur, consecrarium fit, ut idem illud Arnolphi præpositi cum Remensi abbate colloquium eveniret vel anno circiter 1048 aut sequenti, si Ratisponæ corpus, quod inscriptiones adjunctæ Dionysii esse indicabant, sub annum 1050, ut puto, fuerit inventum, vel certe anno circiter 1048 aut aliquo e quatuor sequentibus, sit inventio illa anno 1052, ut sæpissime jam laudatus Emmeramensis abbas Joannes Baptista statuit, contigerit.

fictitium, narratis intelligitur,

C 106 Verum num tunc adhuc in vivis superstes fuit Emmeramensisque monasterii præpositum egit Arnolfus? Quod si vel alterutrum secus habeat, fictitium indubie est jam memoratum colloquium hincque, fictitias pariter esse presbyteri Germani anonymi, quæ id complectitur, ad Reginwardum abbatem epistolam, subnexamque huic de Dionysio Germaniam translato lucubrationem, fas erit suspicari; cum autem, talesne sint, an non, lucubratio isthæc ac præmissa ei epistola, magni ad præsentis, de qua hic agimus, questionis decisionem intersit, in annum Arnolphi emortualem studiosissime inquiri, nec quidquam, quo hic ante annum 1048 videri posset fingendus, reliqui inobservatum. Ita scilicet presbyteri illius Germani anonymi, qui, quemadmodum supra vidimus, sæpissime in rebus, procul ab ætate sua gestis, a veritate aberrat, fidem pariter in iis, quæ, veluti ipsamet ætate sua gesta atque a se vel audita vel visa, commemorat, elevare fui conatus; verum, quidquid etiam hunc in finem aut tentarim aut egerim, fru-

Octoberis Tomus IV.

stra fui; etsi enim, Arnolfum anno 1048 in vivis adhuc fuisse, et Emmeramensis monasterii præpositum egisse, nusquam diserte notatur, nihil tamen etiam, quod contrarium suadeat, litteris usquam mandatum invenire quivi; cum autem id ita sit, ejusque adeo cum Remensi abbate colloquium pro commentitio habendum haud sit, non est etiam, cur vel Ratisponensium de translato ad S. Emmerami ecclesiam Dionysio traditio, quæ, stante colloqui ejusdem veritate, diu etiam, antequam corpus, quod inscriptiones adjunctæ Dionysii esse indicabant, Ratisponæ inveniretur, locum habuerit, revocetur in dubium. Eo itaque jam nostra, unde digressa est, revertatur oratio.

107 Facile sane vel e traditione illa vel e confectis ex hac atque in ecclesia Emmeramensi positus seu titulis seu inscriptionibus factum esse potest, ut diutissime, imo triginta forsitan aut plurimum etiam ante datas, quæ Leonis IX nomine annoque 1052 notantur, litteras annorum spatio Dionysiani monachi, cum vel dictam traditionem proponi, vel e præfatis Inscriptionibus, adscribere sibi S. Dionysii corpus Emmeramenses monachos, intelligerent, subinde cum hisce, data opportunitate, de sacri illius thesauri possessione disceptarint. Certe, statim atque in colloquio proxime memorato Arnolfus præpositus S. Dionysii corpus Emmeramensi suo monasterio e Patrum traditione asseruisset, disputatio hinc illud inter et Remensem abbatem, uti abs hoc ipso sese audivisse presbyter Germanus anonymus in sua supra laudata ad Reginwardum abbatem epistola refert, fuit exorta; ut sit sane, cur id pariter intra triginta aut plurimum annorum spatium, quod litteras, Leonis nomine inscriptas, proxime præcessit, locum subinde Dionysianos inter et Emmeramenses monachos habuisse credatur; quod si autem, ut potuit, ita etiam re ipsa hosce inter disputatio seu controversia hujusmodi subinde tum exarserit, ita equidem haud diffuculter poterit intelligi, qui, litem de sacrosanctis Dionysii ossibus diutissime Gallos inter et Ratisponenses fuisse ventilatam, Leo IX, veritate salva, in litteris, anno 1052 datis, dicere poterit.

108 Ad verba modo, quibus Dionysiani corporis furtum Leo IX in dictis suis litteris approbat, seu laudes potius, quibus ob id Arnolphum imperatorem effert, progrediamur. Recentiores scriptores quidam, quo, has a Leone profectus esse non posse, probent, Arnolphum imperatorem impiissimum fuisse ac in scelorum suorum poenam morbo pediculari interiisse, e Luitprando aliisque nonnullis antiquioribus annotant; verum, etsi quidem hac in re falsos illos esse, e Pagii in Criticis ad annum 899, et e Georgii Heckharti in sæpius jam laudatis de Rebus Franciæ Orientalis Commentariis tom. 2, pag. 786 dictis persuasum mihi habeam, Arnolphum tamen ob dictum furtum a Leone laudatum fuisse, haud facile crediderim. Undecimo quidem, quo Pontifex hic floruit, seculo, imo etiam diu et ante et post illud reliquiarum furta, ut jam supra etiam docui, criminibus haud accensebantur, nonnullique etiam reliquiarum fures temporibus illis ab ipsismet viris, pietate juxta ac dignitate conspicuis, amati ac æstimati fuisse inveniuntur. Verum audi, qui Ital. Medii ævi Antiquit. tom. 5, Dissert. 58, col. 10 Muratorius hac de re, haud paucis primum reliquiarum

ACTORES
C. B.

incepta esse
queat, veritate
salva, dicere
potuit.

E

Verum laudes, quibus Dionysiani corporis furtum in litteris illis

AUCTOR
C. B.

enumeratis furtis, loquatur. Innumera sunt, inquit, per universi Christiani imperii fines id genus exempla, quum in tot diversis urbibus, non dicam modicæ reliquæ, sed capita et corpora ipsa unius ejusdemque cælitis habeantur atque colantur. Porro liquet, quoties clam et furto ex antiquis tumulis sublata fuere corpora Sanctorum, id contra canones actum, quum, inconsulto episcopo, transferre sacras reliquias minime liceret, qui veritatem rei agnosceret, fidemque faceret tum presentibus, tum posteris nihil erroris, aut fraudis intercessisse. Atqui, urbi furto res agebatur, piis illis furibus dumtaxat erat habenda fides.

effertur, a
Pontifice il-
lo profectæ
non viden-
tur,

109 Cum itaque, uti ex hisce Muratorii verbis consequitur atque aliunde constat, Dionysiani corporis furtum, si locum id umquam habuit, sacrorum canonum præscripto fuerit adversatum, factum esse quis putet, ut id, seu potius Arnulphum, a quo id commissum, profusus adeo laudibus, quales in dictis litteris leguntur, Leo IX, Pontifex sanctissimus, exulterit? Ut ut sit, nullum hactenus reliquiarum furtum, quod vel ab uno Ecclesiæ Catholicæ summo Pontifice Christianique in terris vicario fuerit laudatum, invenire quivi; ut vel hinc, tantis, quantis id in Leonis Litteris sit, laudibus abs hoc Pontifice elatum fuisse dionysiani corporis furtum seu furem, vero etiam queat haud immerito videri absimile. Nec magis vero simile apparet, quod de Arnulfo imperatore, qui ad ossa sanctissima subtrahenda (adi num. 95) cæsareum etiam verticem inclinavit, in iisdem litteris asseritur, nisi forsitan verba hæc de sanctissimis ossibus, Arnulpho quidem imperante, at non ipsomet hoc principe sacras eavias auferente, e Gallia sublatis seu subtractis queant intelligi. Verum, si hic forsitan quantum ad Arnulphum error in Leonis litteris cubet, is e Ratisponensium traditione (Georgii Eckharti cap. præced. recitata verba videsis) promanarit, potestque, adhibita iisdem Ratisponensibus fide, a Leone fuisse admissus; quod autem ad immodicas, quibus Dionysiani corporis furtum seu ob hoc admissum Arnulphus imperator, in Leonis Litteris effertur, laudes spectat, hæc certe, utpote prorsus, ut apparet, summo Pontifice indignæ, a

C

110 Verum cum res ita habeat, navisque adhuc aliis, ut eruditi passim autumant, litteræ istæ sint infectæ, quid tandem modo de hisce statuendum? Meam mox hac super re promam sententiam, cum duo adhuc, quæ in iisdem litteris etiam displicent, quæque Georgius Eckhartus reliquit intacta, lectori posuero ob oculos. Primum suppeditant sequentia hæc de Arnulpho imperatore verba. Cujus insuper fides et devotio dubium etiam omne per hoc penitus amputavit; quod non in ipsa Roma, non in quacumque Metropoli, non in urbe qualibet regni vel arce sibi studebat eligere sepulturam, sed ubi sum se Dionysium condidisse, et scivit et lætabatur, suo se sperans patrocinio defendendum et resuscitandum in die novissimo cum Beatis presentibus. Ita ibidem; verum Arnulfus, Emmeramensis e comite Vochburgensi monachus, sæpius jam laudatus, in S. Emmerami Miraculis lib. 1 cap. 5 sub finem de eodem Arnulpho imperatore sic scribit: Demum... apud S. Emmerammum sibi jussit preparari mausoleum, quo mortem obiturus eum benignius in

cumque ex-
dem litteræ,
in quibus
duo adhuc

ecclesiis haberet patrocinantem, quem in terris D utenque vivens et valens sui suorumque optavit, imo fecit fore potentem. Quod si itaque scriptori huic fides sit, ob S. Emmerami, quod si autem Leonis litteris credendum, ob S. Dionysii patrocinium sepeliri in S. Emmerami ecclesia Arnulphus imperator voluerit. Fieri quidem potest, ut hoc, quo tam unum quam alterum Sanctum sibi haberet propitium, is princeps voluerit; verum, etsi id ita sit, nullam equidem per hunc expectati pariter a Dionysio patrocini fieri ab Arnolfo monacho mentionem, apparet mirum. Ad alterum modo, quod hic adhuc de dictis litteris proponendum, progredior. Leoni in hisce sequentia tribuntur verba: Indubitata fide comperimus docti doctoris et martyris (S. Dionysii nempe) ossa venerabilia.... apud B. Emmerami cœnobium integraliter contineri.

111 Etenim, ne testimonia hominum, quæ jam diximus, non sufficerent, divina quoque non defere prodigia et portenta, quæ dubium omne penitus abegerunt; quæ nos quoque conscribi jussimus diligenter, vobisque transmitti per vestros nuntios et legatos, nec non apud prædictam ecclesiam conservari. Verum, inquit, qui Leonis litteras ut supposititias vel saltem ut suspectas corruptasve habent, quænam sunt illa divina prodigia, quænam portenta, quæ dubium omne penitus abegere, quæque Leo jussu suo conscripta ad Francorum regem transmisit? Tribus lateribus seu coctis e luto lapidibus, qui incisus sibi, ut supra num. 4 docui, inscriptionibus quiescere in S. Emmerami ecclesia S. Dionysii corpus, faciebant testatum, ex ecclesiæ ejusdem muro sub seculum XI medium exemptis, duæ apparuerunt capsellæ, in quarum una caput, in altera ossa reliqua Dionysiani, ut aiunt, corporis fuere inventa. Porro, cum universi, caputne illud ac ossa reliqua ad unum idemque spectarent corpus integrum, hærerent dubii, fuit Dominus, paulo antequam Leo IX Papa Ratisponam anno 1052 adveniret, dubitationem ea de re omnem, uti in Emmeramensi antiquo translationis S. Dionysii Officio Lect. IV legitur, evidenti miraculo tollere dignatus. Verba, quibus id ibidem exponitur, sequentia hæc sunt: In omnium... aspectu, qui aderant, ecce capsula bajula capitis pretiosi videlicet ad capsam sacri corporis gerulam per se sensim accessit, et continuo dulci nexu et federe una uni conjungitur, et comereio antiquo consociant et componunt, non sine omnium, qui astabant, gaudio et stupore...

ob oculos hic

E

F

112 Quæ res dum ad papam et imperatorem principesque, qui aderant, fideli et certa fuisset attestatione delata; ipsi propria insuper inspectione ac contractatione manuum propriarum rem curiosius inquirentes.... tantis ac talibus miraculis Papa beatus et imperator, nec non et attestatione et scriptis antecessorum tam Francis, quorum legati tunc aderant, quam Germaniæ toti, totum dubium removerunt publicis instrumentis etc. Emmeramensis abbas Joannes Baptista, postquam hæc ipsa officii translationis S. Dionysii verba e monasterii sui codice, notis numericis 499 distincto seculique XII aut XIII, ut ait, characteribus conscripto, in suam de S. Dionysio, Ratisponam translato dissertationem pag. 57 intulit, ita deinde observat: De his divinis prodigiis et portentis, ut mihi persuadeo, Leo Papa in litteris suis intelligendus est, quæ ipsi fideli et certa attestatione fuerunt delata. Verum, quidquid sit de prodigio

posita displicent,

A prodigio seu miraculo, quo capsula S. Dionysii caput continens ad capsam, reliqua Sancti ossa complectentem, sponte accesserit, istud equidem unum dumtaxat et solum est; cum autem res ita habeat, qui, quæso, divina quoque, quæ dubium omne penitus abegerint, non defuisse prodigia et portenta, Leo Papa, veritate salva, in dictis litteris dicere potuit? Avesine forsans usus pluralem pro singulari adhibuit? Ast id vero admodum simile haud apparet. An alia forsans adhuc, quæ, quod Ratisponæ fuerat inventum, Dionysii esse corpus, testarentur, divina fuere patrata prodigia? Verum id nusquam memorie proditum invenitur, nec, ut credatur, sufficere videntur litteræ, Leonis IX Papæ nomine inscriptæ. Etenim, ut quid de hisce sentiam, modo edicam, loco non uno, uti ex iis, quæ jam dixi, colligere fas est, corruptæ, adscititiisque additionibus interpolatæ verosimillime sunt; cum autem id ita sit, quis, quod de prodigiis, omnem omnino de Dionysiani corporis Ratisponæ inventi veritate dubitationem amolitis, in iisdem asseritur, additum pariter iis haud fuisse, pro certo

B affirmet?

varis aliis
navis vero-
simillime
sint infectæ.

113 Ast vero, inquiet forsans non nemo, si ita quantum ad Leonis litteras res habeat, nihil plane ex hisce certi, quo Dionysii corpus Ratisponensibus asseratur, potest confici. Fateor, sic habet: neque enim, contra ac Eckhartus velle videtur, minoris tantummodo momenti nævis, qui a librariis sciolis, corrigere forsans, quod corrigendum non erat, conatis, venire facile potuerint, sunt infectæ, verum etiam, ut mihi equidem apparet, majoris momenti aliis, qui non nisi a scriptoribus, litteras illas variis pro arbitrio suo additamentis immulare variisque etiam sensibus augere ausis, sint profecti. Hinc porro fit, ut, etsi quidem, litteras illas certo esse supposititias, asseverare non ausim, eas tamen valde habeam suspectas, imo etiam verear, ne non primigeniæ sint Leonis litteræ, variis tantummodo interpolationibus fœdatæ, sed novæ, quæ hisce, incendio aliore casu amissis, fuerint substitutæ. Emmeramense monasterium anno 1062, uti antiquissimum hujus, quod supra num. 8 laudavi, Chronicon testatur, combustionem fuit assumptum. Quid si ergo infelici isthoc casu Leonis de Dionysiani corporis apud Ratisponenses manifestatione litteræ perierint, hisque tum aliæ a quopiam, qui, quæ in primigeniis ac genuinis Leonis litteris haberentur, probe noscebat, fuerint substitutæ? Nihil quidem, quod vel utcumque, fuisse hoc reipsa factum, suadeat, litteris mandatum incendio; verum, quod nonnumquam alias, Pontificum regumve diplomatis seu litteris perditis, factum reperitur, id quoque, si litteræ, quas Leo de approbatis a se Ratisponensibus S. Dionysii reliquis ad Henricum I, Francorum regem, miserit, præfato infortunio perierint, factum fuisse, suspicari haud prorsus est absolum.

Ratisponensibus multum suffragari haud queunt.

114 Quod si porro re etiam vera factum forsans id fuerit, enimvero in litteris illis, quales modo circumferuntur, nonnulla a veritate aliena cubare, neutiquam erit mirandum, utcumque etiam, qui litteras illas primigeniis Leonis litteris substituerit, putarit, sese habere, quid in his contineretur, compertum; facile enim is vel in errores memorie lapsu incidere, vel ea, quæ Ratisponensium de translato ad se Dionysio opinioni plus æquo suffragantur, e nimio partium studio iisdem litteris inserere potuerit. Verum simul etiam nonnulla veritati

consona commemorarit. Ac in primis quidem in iis, quæ de lite, Gallos inter et Ratisponenses de Dionysianis reliquiis diutissime ventilata, de Leone IX, utrimque, ut illam decideret, rogato, de sententia in Ratisponensium favorem pronuntiata, litterisque, quibus hanc declaravit, ad Henricum I, Francorum regem, missis, docet, veritatem, ni fallor, attigerit. Ita opinor, quod hæc omnia fuisse re etiam ipsa facta, vere admodum simile appareat ex iis, quæ jam supra de approbatis a Leone, quas Dionysii esse dicebant, Ratisponensibus reliquiis disserui. Verum, utcumque hæc habeant, sinceræ equidem, puras ac genuinas, esse quales Leonis nomine circumferuntur, hac de re litteras, supra modo a nobis recitatas, neutiquam est certum atque indubitatum, uti quæ disputata jam nunc sunt, efficiunt perspicuum: cum autem res ita habeat, Ratisponenses sane e litteris illis pro sua de Dionysiano corpore, ad se e Galliis translato, opinione firmanda haud multum habent præsidii; verum valida, quibus hanc probatam dent, rationum momenta, aliunde petita, haud desunt, ut modo cap. seq. luculentius ostendam.

AUCTOR
C. B.

CAPUT IX.

Præcipua rationum momenta, quæ Ratisponensibus favent, expenduntur.

Varia inter rationum momenta, quæ opinioni de Dionysio in Germaniam translato adstipulantur, locum non infimum tenet Ratisponensium, quæ Dionysii esse dicebantur, reliquiarum approbatio, a Leone IX, ut duo scriptores supprees supra laudati, Amalista Saco nimirum et monachus Hamerslebiensis anonymus, in suo supra memorato compendio, testantur, Ratisponæ seu viva voce, seu, uti e supra cap. 6 adductis verosimillimum apparet, etiam litteris anno 1052 certissime facta. Fateor quidem, Pontificum passim in factis, quæ celalem suam multum prægressa, asserendis haud majorem, quam sit eorum, a quibus hæc illis suggesta, auctoritatem esse; verum, etsi id ita sit, illorum tamen etiam tum, cum de meris factis historicis agitur, declarationes haud temere rejiciendæ; imo vero hæc, quando, accurately ac diligenti examine præmisso, datæ noscuntur, magno in pretio habendæ opinionique, cui adstipulantur, magnum pondus adijcere sunt censendæ; ut sane, S. Dionysii corpus penes Ratisponenses esse, Leonis IX, qua hisce adjudicatum illud fuit, declaratio, utpote, maturo juxta atque accurately examine præmisso, facta, argumento sit perquam valido. Isti porro declarationi, seu Ratisponensium, quæ Dionysii esse dicebantur, reliquiarum approbationi, per Leonem IX factæ, accedit traditio, qua, quemadmodum e supra memorato Remensem abbatem inter et Arnolfum, Emmeramensis monasterii præpositum, colloquio liquet, penes sese esse S. Dionysii reliquias, Ratisponenses, nondum etiam corpore, quod Dionysii esse, inscriptiones adjunctæ indicabant, in S. Emmerami ecclesia invento, credere.

Leo IX ac traditio Ratisponensium opinionem maxime firmanant;

116 Emmeramensis supra sæpissime jam laudatus abbas Joannes Baptista Ratisponensium huic,